

CALL TO REMEMBRANCE

20 jaar Vocaal Kwartet Sine Nomine

Noordwijk, 2003

Arthur Eijs

Inhoudsopgave

- Voorwoord
- Ave verum
- Psallite
- Madonna ma pièta
- Audite Nova
- Herders hij is geboren
- Leve, leve, muito leve
- Tu solus qui facis mirabilia
- El grillo
- Missa cum Nomine
- Thou knowest , Lord, the secrets of our hearts
- Fair Phyllis
- Past three a clock
- Tourdion

Voorwoord

Het leven zit vol toevalligheden. Het is een aaneenschakeling van voorvallen, die zonder dat we er erg in hebben ons leven vormen en ons levensverhaal schrijven. Een compositie van toevallig bij elkaar gewaaide noten, soms harmonieus, soms dissonant. We willen in dit boekje met u delen door welke samenloop van omstandigheden het Vocaal Kwartet Sine Nomine is ontstaan, en welke voorvallen hebben gemaakt dat we trots zijn op wat we hebben bereikt.

Er is immers veel gebeurd. We hebben op tientallen verschillende plaatsen gezongen, in binnen- en buitenland. We zongen gewijde muziek, maar ook schuine liedjes en drinkliederen. En al zingend ervoeren we de bindende kracht van muziek, niet alleen voor ons publiek waarmee we vaak lief en leed deelden, maar ook voor ons zelf. In ruim twintig jaar is een toevallige samenloop van omstandigheden uitgelopen op hechte vriendschap.

Leiden, 2015

Ave Verum

Het begon voor het kwartet allemaal met een kerkkoor in Leiden. Om precies te zijn het Hartebrugkoor, onder leiding van René Verhoeff . Een kerkkoor, waar ook ter wereld, is een bijzonder fenomeen. Het is tegenwoordig vaak een club mensen die vecht tegen de tand des tijds en het verlies van een eeuwenoude cultuur van kerkmuziek. Dat geldt ook voor het Hartebrugkoor, dat zich daarmee misschien het beste laat vergelijken met dat kleine Gallische dorpje, dat zich in *'Asterix en Obelix'* blijft verzetten tegen de Romeinen. Er is altijd wel wat, in dat dorp. Er wordt geroddeld en gebekvecht. De chef laat zich er graag op een schild rondragen, verheven boven zijn onderdanen, maar hij maakt ook wel eens een pijnlijke val. Het is een bont gezelschap, jong en oud en van divers pluimage. En ook al zijn er weleens opstootjes, altijd eindigt het toch weer in harmonie, zeker als de kelen gesmeerd worden met toverdrank. En voordat er misverstanden ontstaan, nee, het Vocaal Kwartet Sine Nomine speelde daarbij nooit voor bard, vergelijkbaar met de bard Assurancetourix. Ten eerste deed die bard nooit mee met het feest, hij lag immers steevast vastgebonden onder een boom om te voorkomen dat hij zou zingen. Het kwartet daarentegen laat zich geen feestjes afnemen! En verder zijn er in het stripverhaal twee duidelijke meningen over het talent van de bard: hijzelf vindt zich geniaal, de rest van het dorp vindt zijn zangtalent maar niks. Bij het kwartet ligt dat veel genuanceerder. Althans, aan de zijde van onze omgeving.

Afijn, zo'n kerkkoor dus.. Rob en Annette zongen er al enkele jaren toen in 1992 Bernadette en Arthur lid werden. De repetities op woensdagavond werden er steevast afgesloten met een borrel, voor veel koorleden het hoogtepunt van de avond. Na de repetitie werd

de Romanuszaal in een oogwenk getransformeerd tot kroeg: de vleugel opzij, tafels en stoelen terug, de flessen op de bar. Feest!

Het was op één van die woensdagavonden dat we bij elkaar zaten aan een tafeltje, Annette achter een glaasje port, de rest achter een royale dubbele jenever. We spraken over de repetitie, de stukken die wel of niet goed liepen en over de verschillende koren waarin we hadden gezongen. Totdat Rob het gekeuvel onderbrak en met een idee op de proppen kwam waarmee hij al langer speelde. ‘Het is trouwens wel toevallig: jullie zijn tenor en sopraan, en Annette en ik alt en bas. We kunnen wel eens samen wat zingen!’ Bernadette reageerde enthousiast, Arthur moest even aan het idee wennen. Hij keek Rob meewarig over tafel aan, niet overtuigd van het voorstel. Hij stond op, dronk zijn glas leeg en verzamelde de glazen van de anderen. ‘Iemand nog wat? De bar gaat zo dicht.’

De week erop werd hij voor het blok gezet. ‘Zo, ik heb de partituren besteld, dus binnenkort kunnen we oefenen!’ Terwijl Rob zich vergenoegd in de handen wreef keken Bernadette en Arthur elkaar vragend aan. Partituren? Van wat dan precies? Annette lachte. ‘Ja, dat is nou echt Rob in ’t Veld in de bocht. Ik zei nog tegen hem dat hij eerst even moest overleggen..’ Maar Rob vertrok geen spier en begon enthousiast te vertellen over zijn keuze, het *Ave Verum* van William Byrd. Protesten zouden hier niet helpen, en het enthousiasme van Rob was ook aanstekelijk. De eerste afspraak voor een repetitie werd gemaakt.

En zo gebeurde het dat op een regenachtige zondag in januari 1995 het kwartet aantrad in de eucharistieviering in de Hartebrugkerk. De repetities waren niet makkelijk geweest, maar de vier stemmen hadden goed bij elkaar geklonken en al snel was het enthousiasme en zelfvertrouwen gegroeid. En van repeteren komt uitvoeren, dat was

onvermijdelijk, zeker toen René Verhoeff er lucht van kreeg en prompt plek inruimde in zijn muzikale planning van de tweewekelijkse mis.

Zenuwachtig dribbelden we die zondag over de zangzolder, wachtend op het moment dat organist Folkert Grondsma was uitgespeeld en we met het *Ave Verum* de rest van de communiegang moesten vullen. 'Psst..!' Verhoeff wenkte ongeduldig. Onwennig stelden we ons op aan de balustrade van het koor en staarden de kerk in, waar de gelovigen in rijen naar voren schuifelden en door de banken stommelden. De blauwe partituren beefden, alle vier, hoewel Rob later zou beweren dat hij volstrekt niet zenuwachtig was geweest. Achter ons voelden we de blikken van de koorleden in de rug prikken. Hier en daar klonk verbaasd gemompel. Wat ging er nu weer gebeuren?

We keken elkaar nog eens aan, Annette kuchte nog even. Stilte. Ademhalen. Inzetten. *Ave verum, corpus natum ex Maria Virgine...* De statige, contemplatieve eerste zin vulde de kerk, die met zijn goede akoestiek het kwartet een steuntje in de rug leek te geven. Gelukt! Geconcentreerd vervolgde het kwartet, de ogen van alt, sopraan en tenor afwisselend gericht op de eigen trillende partituur en op de hand van Rob, waarmee hij zwaaiend trachtte de rust in het tempo te bewaren.

Rust was ook nodig. Met angst en beven werkte Arthur toe naar zijn eerste hoge noten. *In cruce pro homine*. Ook goed, het lichte trillinkje zou niemand opvallen, hoopte hij maar. Een lastige ritmische passage voor Annette ging vlekkeloos, en in een groeiende cadans zongen we toe naar het laatste deel. *O dulcis, o pia*, de aanroep van aanbidding en bewondering, gevolgd door de smeekbede *miserere mei*. Hier hadden we weken op zitten stampen en er af en toe Byrd om

vervloekt. Het ritme goed krijgen was één geweest, maar toen dat eenmaal klopte en iedereen op tijd inzette had nog een brij van noten geresteerd. Schaven, schuren en poetsen. Waar lagen de accenten? Hoe konden we zorgen dat ieders partijtje te horen was, en de smeekbede transparant werd? Nu, al zingend op de zangzolder van de Hartebrugkerk en in de geur van omhoog kringelende wierook klopten opeens de afspraken en vielen de frasen als puzzelstukjes in elkaar.

De opluchting die we voelden was bijna zichtbaar, en bij de herhaling was er tijd voor een voorzichtige blik de kerk in. Mensen hadden zich omgedraaid in de banken en keken omhoog. Normaal lieten de kerkgangers het gezang gelaten over zich heen komen, maar nu won de nieuwsgierigheid en de verrassing van een nieuw geluid.

Geconcentreerd sloten we af. In een magische paar seconden hoorden we het slotakkoord door de kerk zweven en uitdoven. Het was stil geworden in de kerk. Op de zangzolder waren de gebruikelijke gefluisterde conversaties gestopt. Even wisselden we de blik, blij, opgelucht en zelf ook verrast door het resultaat. Verhoeff schoot Rob aan. 'Mooi gedaan. Prachtstuk.' Meer zei hij niet, weg was hij weer. De andere koorleden daarentegen vroegen honderduit. Hoe we daar nou zo toe gekomen waren? Schouderklopjes, knipogen, opgestoken duimen en andere complimentjes vormden een klein roze wolkje waarop we na de mis de kerk uitzweefden, op weg naar de koffie bij Scarlatti.

Enkele weken later werden we tijdens een repetitie aangeschoten door Giel Arendse, de voorzitter van het kerkkoor. Of we nog steeds samen zongen? En of we wilden optreden tijdens een zangavond in de Romanuszaal, 'Hartebrug klassiek'? De toezegging was snel gedaan, want met enthousiasme hadden we ons op twee nieuwe